

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap martius 30^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' megsebesült. (*Végzet.*)

Még azon este ezt írák földes uramnak: „Tudom, hogy zavarban van kegyed, minthogy az erdősz-akademiában levő fiya helyett, kit személyesen ismerni nincs szerencsém, más valakit állithatni nem talál. Már öt olyan vissza küldeték. A' francziák ellen induló háború miatt jelenleg minden esetre ritkák az illy állítandó helyettesek, és sok pénzbe kerülnek. Engedje-meg kegyed, hogy hálámnak egyik részét lefizessem az által, ha holnap a' kerületi városba megyek, 's ott magamat fiya helyett az insurgensek seregébe iratom. Minden pénzsegedetem meg fog bántani, csak azt kívánom nemes szívű férjfi! hogy ezután szerencsétlen gyámfijáról jobb vélekedést nyerhessen. Szenvedély ugyan elragadható, de szomorún adja vissza siratni-méltó leányát az atya szívének, midőn magát örökre elszakasztja szerencséjétől, szerelmétől.“

Még napkelte előtt átadám e' levelkét a' falu birájának, mig magamnak a' szükséges bizonyítványokat kiadtam. 'S már az alkonyattal zsebemben huszon négy órára való szabad levéllel ismét a' mulató kert előtt állék egészen formaruhában. Még némelly házi dolgokat feledtem-el rendbe hozni, 's ez volt ön magam kifogása, hogy eszemnek helybe nem hagyását lecsendesítem. Mert tulajdonképpen szívem sugalma kéré tőlem, hogy Amaliámtól még egyszer bucsút vegyek, minthogy az is nyugtalanita, hogy ő az előbbi napon olly hideg volt. Nem ismertem még akkoriban az apathia (érzéktelenség) erejét, melly az érzeménynek legnagyobb megereszkedéséből származik.

Illyen az ember; a' szenvedélyek legmagosb fokán minden túlságok (Extreme) érintésbe jönnek, 's minden

gondolatok össze zavarodnak. Ott álltam, 's veszteglék. Szerelme-féltéssel kinzám magamat; hát ha, gondolám, a' fiatal földes ur még is valami hatást tön szívére, 's ő türelmesen meg akarna ezen viszonyzatban egyezni, és csak még az zavará-meg, hogy tőlem megválhasson, 's azért játszá előttem ama színészeti jeleneteket, hogy engem valamely érzélgési kétségbe esés tetteire — és — —

Igy mindig tovább fonogatván fenekedésemet (Groll) 's bizalmatlanságomat, mind inkább elmésebb levék kétséget kétségre halmozni; 's hiv szerelme gyengéd bebizonyításának minden emlékeire már egészen siket és vak levén elértem a' liget homályába, a' helyre, honnét a' virágzó hárs alatt meghitt padocskánkat tanú nélkül láthatám, mellyen ő olly sokszor, szemében a' vágy könnyével, 's gyermekded jámborsággal, egybe kapcsolt kezekkel, olly sokszor várakozék reám. Most-is ott ült ő, de minden erem megmeredt — mert nem egyedül volt. Barna fürtű fejcskéje bizodalmasan nyugvék egy ifiú ember melljén, ki mosolygva simogató arcait. Ez azon fiatal földes ur, a' jegyes! kiálta a' pokol ezer hanggal keblemben. „Hivtelen!“ kiálték 's örült gyanánt rohantam tuskén bokron keresztül, mellyek képemet, ruhámat tépdések. „Imre, Imre“ hattan sikoltozavát; férjfiúi lépések sietének utánam, de, hasztalan! én erdőn bokron keresztül repülék. Az emlékezet minden ereje eltűnt belőlem, de még is mint egy setét sejdítéstől vezéreltetve oda tarték, hol a' verbung állott. Más nap reggel a' halavány ujjonczot (Rekrut) a' káplár eszre hozá, 's ugy azután tovább, tovább ment, tovább — 's eddig — e' halálos érczágyamig.“

E' perczenetnek, mellyben a' haldokló dalia (Krieger) csalódásokkal teljes életére, remény nélküli szerelmére, 's békülés nélküli megválására vissza tekinté, valami szivrehatósága volt. Én mellette állék, 's reá legbelsőbb szánakodással tekintettem. Ő azonban, ugy látszék, már csak az órákat számlálta, mellyeket még átélhet, mig szeme meg nem török, mert szíve — régen törve volt. Én minden lehetéseket keresék vigasztalására. „De hát ha — szólék — ő ártatlan volna; nem lehetett-e azon ifiú ember a' leány bátyja, kinek melljén olly bizodalmasan nyugodott?“ — Szeme reám villant. „Bátyja nem volt, én már a' lehetéget ezerszer átgondolám, mert az néhány napokkal az előtt

egy levelet küldött, mely szerint valamelly tudományos utazáshoz fogott volt. Eszem igen gyenge arra, hogy ártatlanságának bár milly lehetőségét is találhatnám, de szívem még is hiszi azt. Hiszi azon pillanattól fogva, mellyen sebem mívoltából látám, hogy az életnek Isten hozzádot kell mondanom. A' kétség fájdalma, melly ezen angyal hivsége felől keletkezik keblemben, annyira elfogott, hogy az Istenre nem gondolhaték valamelly belső borzalom nélkül; mert jól érzem, hogy hitem gyenge volt, 's uton valék isten-tagadóvá lenni. Ön magad is gáncsolád. De csak most, midőn végső óráim közelget, csak most lesz világos és tiszta elsetétült lelkemben. Már nem esem kétségbe, mert remény-lek egy túlvilágot. Ez élet kinjaiban most csak egy örök szerelemnek vizsgálatit látom, melly tisztább létre vezérlend. És mi tevé e' felébredést bennem? A' vissza emlékezés szerelmem angyalára, a' sejdítő érzemény, a' hit, a' bizonyosság, hogy ő ártatlan. — Barátom! — esenge most kezemet megragadva — egyet ígérj-meg csak! igérd-meg idvességedre — hagyj-el, keress módot magad megmentésére — és itt, vidd e' kék szalagot vissza Amáliámnak, melly egykor pompáskodó fürtjeiből esék-ki. Mond-meg neki, hogy vele hiven megbékelve, 's ártatlanságát hiven haltam-meg.“

„Ha Isten segít — felelém neki kezét megszorítván, — de semmi visszamehetést hazámba nem hihetek. Én majd itt végedet elvárom, 's akkor alkalmasint magam is elég fáradt leszek, hogy e' világon még tovább bolyonghatnék.“

„Éppen azért — monda hevesen — te itt elepednél a' nélkül, hogy rajtam segíthetsz. Életem már sokáig nem tart; ha addig étel 's ital nélkül olly sokáig itt veszteglesz, minthogy már ugy is félig oda vagy, akkor táplálékot keresni már éppen nem lesz erőd. Nézd ama homályos árnyékot a' szürke látkörön (Horizon), az ott erdő. A' meggett bizonyosan faluk lesznek, 's mivel a' tábori uttól távolabb esnek, még ott minden felemésztve nem lesz. Oda intézd utadat. Keresd szerencsédet, az bizonyára rád talál. De engem hagyj itt elaludni békében; 's ha valaha haza térsz, hiv bajtárs! — akkor emlékezz Amáliámra.“

Csak szigorú kívánságára szánhatám-el magamat, hogy őt elhagyjam. Ő engem bizonyossá tett, hogy halála óráját csak nehezíteni fognám ott maradással, minthogy az ama reménységtől fosztaná-meg, melly szerint végső kíván-

sága beteljesedését reménylé. Magam is most tökéletesen átlátám feláldozásom hasztalanságát, melyre előbb el valék határozva. Sőt már a' lehetségről is kezdék gondolkodni, hogy czirkálásom (Streifzug) közben táplálékot találándok, 's azzal vissza térvén szegény barátomnak utolsó óráját megnyihithetem. Köpönyegemet nála hagytam, mellyel szorgosan betakargattam, minekutána az ágyú-talpon hangafűből (Heidekraut) neki puha ágyat készítettem. A' mi még enni való volt nálam, ott hagytam, fegyverét karjai közé helyezém. Ő lefeshetetlen mosolygással köszönt mindent, 's még egyszer Amáliára emlékeztete, kinek vezeték nevét 's lakhelyét megmondá. Mindent megfogadtam, kezét megszorítám, 's eltávoztam. De milly érzeménnyel, Isten tudja, szóval azt leírni nem lehet. Midőn utolsó pillantatom reá esék, éppen szemeit csukta-be. Hittem, hogy többé soha se láthatom.

Hat évvel ezután, midőn a' hessi herczegségben azon vidékre jövék, hol Amália apjának jószága feküdt, megemlékeztem a' rám bizottakra. Ámbár a' szalagot rég elvesztém, legalább beszédemmel fogom megnyugtatni, úgy véltem, Amalia kedvelyét (Gemüth). A' vendégfogadóban tehát tudakozódám az uraság felől. Az öreg ur régen meg volt halva, fíja párviadalban agyon löve — „és leánya Amalia?“ — Most tulajdonosa a' birtoknak 's férjnél van. — „Férjnél van? — ó asszonyok, asszonyok! — kiálték — ilyen tehát hivségtek!“ — Fenekedve elvégzém most magamban, hogy a' hivtelent megfeddem. Körülvéve találtam őt virágzó gyermekekkel. Csak alig kezdém beszédemet, 's már is nevetve figyelmeze. — Remek és virágzó asszony volt ő, de ezen érzékletlenség engem felháboríta. — „Asszonyom! — mondtam haragosan — én könnyeket reménylék szemeiből csálhatni, 's most e' mosolygás?“

„Ó Istenem — mondá — a' könnyek ideje régen elmúlt, én egész életemre eleget sirtam már — eredj Imre — inte egyik makacs fiúnak — hivd apádat, hadd hallja ő is az érzékeny történetet.“

Csak ugyan hallám közeledését egy mankósnak; egy perczenet, 's az ajtó kinyilik. „Hihetek-e szememnek?“ szólla mankóján a' belépő, szép jó színben volt férjfiú, ki felém terjesztvén karjait kiálta: „Te volnál kedves Fridrikem? — —“

„Igen Fridrik, de — ó egek! — lehetséges-e Imre! — te?“

„Igen én — monda amaz — ugyan az ki, egyik gunyoló bajtárs tanácsát fogadván, a' holt lábat orosz országban hagyá, 's kit a' hű sziv a' kedvesnek keblére vissza hozott; mert csak ugyan igazad volt Fridrik. Azon ifiú ki olly dühös szerelemfúltóvé tön volt, Amáliám bátyja. A' katonai özszeírás őt utjában elére, 's váratlan vissza hívá.“

„De megszabadításod?“

„Isten által — monda innepiesen — mert alig távozá el tőlem, midőn egy tábori ispotály arra költözködék. Egy ügyes sebész lábamat legott elvágá. Wilnára vissza vitettem, 's meggyógyulék.“

„Nagy az Isten! — szóllék megindulva — és csudálatosak utjai! Áldassék szent neve örökké!“

Marmarosi vitéz asszony.

Midőn 1217-dik esztendőben Marmaros vidékeire ütnének a' Tatárok, ellenek veté magát a' megyének földnépe. Látván egy magyar asszony, hogy a' hadi rendben egy nagy izmos Olah a' fellegmódon előnyomuló pogányságnak látásán elijedvén reszketne, sőt a' többit is idegenitené a' bátorságtól, neki futamodik a' vitéz asszony, 's őt mint szivtelen rossz embert arczul vervén, kiragadá fegyverét annak kezéből, 's helyébe állván a' férjfiakkal egyiránt tüzele, és férjfiás bátorsággal viaskodék honjának ellenségével.

ORSZÁGISMERTETÉS.

Csonthegy.

Spallanzani Lázár előbb Reggióban és Modenában, később Paviában a' természettudományrendes tanítója 1772-ben tett nevezetes utazása alkalmával az olly sok szépet ígérő Cerigo vagy régi nevén Cythera szigetét is meglátogatta, de azt megvizsgálván, nagy részén terméketlennek találta. Itt ott borzasztó kopasz sziklák emelkednek — mint megjegyzi — 's a' figyelmet különösen magára vonja a' valamelly tűzhegy kebléből kitört lángok által kivetett vulkáni testek töméntelen sokasága, melyek számos kővé vált tengeri testekkel vannak vegyülve.

Legcsudálatosb az itt levő nevezetesebb tárgyak között azon ember- 's más állat-csontokból emelkedett fehér halom, melyet a' sziget lakosai „Csonthegynek“ nevez-

nek. Ez a fővárostól hozzá vethetőleg egy olasz mértföld-decskére van, területét ugyancsak ennyire tehetni, — kopár oldalai pedig meredekségükről nevezetesek. A' csontok itt sehol sincsenek mészhéscsémákra szét oszólva, hanem azok, valahol csak e' szigeten ásatnak, mindenütt megkövesültek. Üregei a' csontoknak szinte kövesült nehéz földdel vannak telve és súlyjok a' legnehezebb kovacséval vetekedik. Az említett Spallanzani-nak Cerigo vizsgálatában tett fázisozása eléggé van jutalmazva csak ezen „Csonthegy” felfedezése által is. — Cerigo szigete fekszik Lakonia legdélibb partjánál 's a' nem nagy termékenységgű föld lakosainak száma 8000-en felül van. Levegője szelid, — a' völgyekben néhol találtak szép legelőket, — terem kevés gabonát, bort, pamutot. Galetti megjegyzése szerint ezen sziget számtalan sok templomok 's kápolnákkal van telve. —

Spallanzani utazásai közben tett vizsgálata 's felfedezései által, melyekről bővebben szólna a' *Viaggi alle due Sicilie e in alcune parti dell' Appennini* 1772. a' természet-búvároknak megbecsülhetlen hasznára élt, míg nem jótékony vizsgálatait felbeszakasztá a' halál február 10-én 1799-ben. —

Krizbai Dezső Miklós,

J E L E S M O N D Á S.

Ki a' boldog?

Az élet-ösvényt tüskék környezik,
Mint a' mosolygó rózsák kelyheit;
'S ha kéjre gyújt is ollykor, tiszta az
Mint minden e' világon nem lehet.
Boldog, kit szíve jókor megtanít
Békén fogadni e' vegyületet,

Horváth Czirill; közli Karats Teréz.

Szív jutalma. A' szív csak szívtől vár jutalmat.

Kisfaludy Kár. közli S. Karolina.

Élet-szabályok. A' remény tengerére soha mélyen be ne evez: hogy, midőn szirt zuzta sajkádat, vagy villám sujtja arcbocodat, a' partra vissza evezhess.

Felette fiatal nőt ne válassz; mert a' fejlődése kezdetekor leszakasztott rózsa kinyílik ugyan vízben is, de mulékonyabb kéjjel virít, 's erőtlen illatja korán kihál.

Kúthy Lajos.

K Ö L T É S Z E T.

Jövendőmhez.

Tünni látlak végzetemnek	Itt, hol most felém mosolygva
Titkos csillaga!	Integetsz alá,
Játszi fényed illy szeliden	Nemde a' szelid leánykát
Még nem pilloga.	Lényed jósolá?
Olly ragyogva, olly mosolygva	Hagyd elérnem, hagyd ölelnem
Biztosulsz felém,	Gyenge kebelét,
Tán ohajtott bájvilágom	Ott pihenni, ott lobogni
Itt dereng elem.	Szívem láng hevét:
Mit jelent a' tiszta fénylet?	Mig virázkik ifjuságom,
Messze nincs a' boldog élet.	Addig éljem báj-világom,
Játszi tünemény!	Éltem szebb korát,
Mit reméljek én?	Hozd hamar tehát!

Hah! de im' megint borongasz,
 Elvonulsz megint,
 Játszi fényed látkörére
 Zordon felleg int.
 Árny-alakban mért csalongatsz,
 Mért te kegytelen!
 Jóslatod ha nem valóság,
 Mért enyelgsz velem?
 Ó! mit ér a' csalfa fénylet,
 Messze még a' boldog élet,
 Játszi tünemény!
 Nem reménylek én.

M a t i e s I m r e.

Linkámhoz.

Szűn a' vihar, 's kikeletre derülve mosolyg a' világos
 Kék égbolt 's rózsát és nefelegtset ígér;
 Van rózsám 's nefelegtsem hó közepette virító,
 Csak Linkámnak nézd ajkait és szemeit.

N a g y I g n á t z.

K Ü L Ö N F É L E.

Lord Byron hordaja. Ismeretes dolog, hogy Lord Byronnak holt tetemei borszesszel teli hordóban küldettek Londonba. Ezt Davey egy londoni kádár az old-street utzában megvette, 's tudván milly jeles ember volt Byron, azt jeles emlék gyanánt tartotta. Csopor-tonként tódult a' nép ezen kincset megtekinteni, mellynek olly nagy historiai jelentése volt. Hogy tehát a' népnek látvágyát a' kádár még könnyebben kielégítse, a' hordót műhelye fölé emelé, reá egy zászlót tűzött 's fenekére ezt „Lord Byron“ iratá. — Egyik 's másik is vett azután a' hordóból egy-egy darabot; ez pixist, amaz kanalat, kést 's több e' féléket csináltatott magának belőle; 's így a' hordónak darabjai mind addig igen derék czimer gyanánt szolgálnak, míg egy nagy embernek emlékezete az emberekre hatalmat és benyomást szül.

Különös élet-áldozat. Egy utazó a' Gangesen hajózván januar 24-én Misarpore-nál kikötött, hol nagy csoport ember lármázva, énekelve és trombitálva valami inneplést látszatott tartani. Csak hamar egy csónak néhány emberrel kiindult a' folyóba. A' csónakban egy szerencsétlen volt, ki magát öngyilkosságra szánta. Midőn néhány száz lépésnyire ben voltak, a' szerencsétlent — kinek szemei vad tekintettel a' vizre valának szegezve — a' csónak szélére ültették; két hóna alá valamelly veres tömeggel töltött két fazekat kötöttek; lábait a' hasára szorították. Ez meglevén a' braminok fülhasító lármára fakadtak, melyet a' község viszonozott, 's így a' szegény embert bele hajíták a' vízbe, honét többé fel nem bukott. Még hookahját (pipáját) s' egy pár virágot vetének utána a' vízbe, 's nyugottan vissza tértek.

Ne orozz! Angoly levelek bizonyossága szerint a' szultan egy emberét sem eresztí kieneses kamrájiba, kinek olly ruhája van, mellyen — zsebek vannak.

Gyöngyhalászat. Legszaporább gyöngyhalászat esik Bahrein szigeteknél a' perzsa öbölben. Wilson ezredes tudósítása szerint: az arra rendelt sajkáknak száma 1500, és az egész gyöngykereskedés az ottani kalmárok kezén forog, kiknek része nagyon gazdag. A' bahreini mindenkori gyöngyhalászat jövedelme többet tesz 1 millio koronánál (tallér), sőt a' más helyeken ugyan a' bahreini kereskedők által tett vételekkel együtt másfél millióra megy. A' rossz gyöngyök többnyire perzsa országba vitetnek, hol férjű és asszony-ruhák himzésére használtatnak.

Mulattató. X. a' Dunába fulladt 's a' habok elragadák a' holt testet. Az illetők azon czélból, hogy ha a' holt testet valahol kifogják, megismerhessék, személyes leírását kihirdettették, ezt is hozzá adván: „beszél tótul, németül és magyarul.“

Sz. H. M.

Tréfa-rejtvény.

Gömbölyű kis ficzko könnyen tengődöm a' földön,
's pörge lipékképpen tárgyakról tárgyra repülök;
Színem is a' lipéként tudnillik sárga, veres, vagy
Tiszta fehér; szavam is szépen csendül füleidbe.
Nincs a' ki nem kedvel; mondják hogy véré vagyok jó
Mint asszony ha jdan (mert már ma szeretve szelídebb)
En szeretetve vadabb csapodárabb; régi világban
A' had lelke valék, most a' bék' lelke is a' képp.
Ennyi javak mellett csuda? — Hogy sok házassuló fi
Engemet a' lánynál jobban szeret, értem eped, vágy,
Mig haza szállíthat gyönyörű, szépséges aráját.

Muki.

Előbbi rejtvény: Prága.

Jelentés. Minden tett lépésem mellett is jönnek még panaszok folyóiratunk egyes számainak elveszte végett. Szóval és levélben értesítettem, hogy sokan már panaszkodni nem is akarnak. Kik eddig magokat jelentették, reménytem, a' másodszor küldött számokat megkapták. Mások ne terheltesse a' fél esztendő végével elmaradott számaik iránt tudósítan, 's azokat, ha példányok maradnak, szívesen újra kiszolgáltatom.

A' szerkező.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.